

ROZHOVOR

Rozhoduje kvalitní spolupráce

Jiří Hruška

Rozhovor s primátorem statutárního města Ostrava Ing. Tomášem Macurou, MBA.

Na konferenci Provoz vodovodů a kanalizací, kterou v listopadu 2017 v Ostravě uspořádal SOVAK ČR, jste ve svém zahajovacím projevu uvedl, že sdílení řízení vodárenských služeb municipalitou a profesionálním partnerem považujete za rozumné a že se současným modelem fungování ve vodárenské oblasti v Ostravě jste spokojen. Můžete, prosím, tuto myšlenku více rozvést?

Nesdílím názor, který se v poslední době se zvýšenou intenzitou objevuje, a sice že by vodu za každou cenu měla vlastnit města a jimi zřizované komunální podniky. Autoři této teze argumentují, že jakýkoliv jiný model je principiálně špatný, protože občanům nezajišťuje levnou a kvalitní vodu a technické infrastrukturu nedopřává náležitou péči a obnovu. Problém není v samotné formě vlastnictví, ale v nastavení celého modelu. Nevěřím tomu, že pokud vodárenské sítě bude současně vlastnit i provozovat komunální podnik, voda bude pro občany automaticky levnější, kvalitnější, dostupnější a bude méně poruch. V Ostravě je jedna z nejnižších cen vodného a stočného v rámci České republiky a soukromá vodárenská společnost vykazuje téměř desetkrát nižší ztráty vody oproti stavu, kdy dříve infrastrukturu provozovalo město. A to i díky sdílenému profesionálnímu know-how, které žádný komunální podnik řízený politiky nemůže dosáhnout.

Jaký model tedy přesně funguje v Ostravě a jak je efektivní?

Společnost Ostravské vodárny a kanalizace a. s. (OVAK), jejímž hlavním akcionářem je nadnárodní skupina SUEZ, je společností provozní. Majitelem vodovodní a kanalizační sítě je statutární město Ostrava. Tuto síť mají Ostravské vodárny a kanalizace a. s. v pronájmu na základě Smlouvy o nájmu vodohospodářského majetku a o provozování vodárenských a kanalizačních služeb. Kromě toho je město Ostrava také významným akcionářem v provozní společnosti a má výrazné zastoupení v jejích statutárních i dozorčích orgánech, takže se podílí jak na řízení, tak i na jejím zisku. Historicky byl například vždy primátor města předsedou představenstva, a je tomu tak i dnes. O efektivitě nejlépe vypovídají dlouhodobý vývoj a stav poruchovosti, ztrát vody i její kvality, bezpečnosti práce, kvality zákaznických služeb a ekonomických výsledků, a to při udržení ceny pro vodné a stočné na jedné z nejnižších úrovní. Provozní vodárenská společnost je mimo to dobrým partnerem města v rámci programu „corporate social responsibility“.

Jaké možnosti má město Ostrava v kalkulaci ceny vody, která je jednou z nejnižších v rámci krajských měst?

Cena vody pitné a odkanalizované je stanovena podle plánové kalkulace vycházející z rozpočtu společnosti pro příslušný rok a je sestavena v souladu s platnou legislativou. Navíc ovšem tato cena musí být v souladu s dohodnutým cenovým vzorcem obsaženým v Koncesní smlouvě uzavřené se statutárním městem Ostravou a je schvalována představenstvem společnosti, ve kterém mají zástupci města významné zastoupení. Díky dlouhodobé aplikaci tohoto vzorce jsou ceny pro vodné a stočné na úrovni, která garantuje sociálně unosné ceny pro vodné a pro stočné pro občany města Ostravy. Současně jsou zajištěny do-

Ing. Tomáš Macura, MBA

statečné zdroje pro obnovu a opravy vodárenské a kanalizační infrastruktury, a to především tím, že veškeré příjmy z nájemného, které město od provozní vodárenské společnosti utrží a které významně převyšují úroveň odpisů pronajatého majetku, město vkládá do účelově vázaného Fondu pro vodovody a kanalizace.

Jakou úlohu hraje magistrát Ostravy v obnově vodohospodářské infrastruktury? Kolik prostředků Ostrava do obnovy investuje?

Magistrát města zajišťuje inženýrskou přípravu většiny staveb a kontrolu jejich realizace a převzetí. Ostrava dlouhodobě investuje do obnovy a rozvoje vodohospodářské infrastruktury minimálně celé nájemné, které provozovatel platí a které se soustřeďuje v již zmíněném účelovém fondu. Prostředky ve fondu jsou doplňovány i jinými zdroji, v našem případě především z dotací státu na náhradu důlních škod, které směřují do obnovy kanalizací na místech poddolovaných území, nebo podíly na zisku (dividendami), které město inkasuje od vodárenské společnosti. Další významnou část prostředků vkládá do obnovy i samotný provozovatel prostřednictvím svých oprav nebo investic.

Které projekty jsou v této oblasti ve výhledu?

Město jako investor ve spolupráci s provozovatelem, se společností Ostravské vodárny a kanalizace a. s., postupuje podle schváleného Plánu financování obnovy vodovodů a kanalizací s výhledem do roku 2024. K nejvýznamnějším a klíčovým stavbám patří právě zahájená výstavba kanalizačního sběrače B do Radvanic, dále připravujeme odkanalizování jižní části Svinova a Heřmanic, kanalizaci Kunčiček, Kunčic, Koblova, druhou etapu kanalizace v Plesné a Krásném Poli, výstavbu inženýrských sítí v Hrabové, rekonstrukci Ústřední čistírny odpadních vod a mnoho dalších.

Jaká je situace s odkanalizováním dnešních okrajových částí Ostravy, kde vývoj v původně samostatných obcích probíhal v souvislosti s tehdejšími rozvojem hutnictví a hornictví velmi překotně? V jakém časovém horizontu by mělo být město odkanalizováno celé?

Do roku 1999 byl dobudován kanalizační sběrač pro oblast Svinova a části Poruby.

V období 2000 až 2005 byly zrealizovány páteřní kanalizační sběrače umožňující odvedení odpadních vod na ÚČOV pro oblast Polanky nad Odrou, Staré Bělé, Proskovic, Heřmanic a Krásného Pole. Tento soubor staveb byl zajišťován spolufinancováním statutárního města Ostravy a fondy EU ISPA. Současně se realizací těchto staveb vytvořily podmínky pro odkanalizování mimostravských oblastí jako Vřesina a Stará Ves nad Ondřejnicí.

V období let 2001 až 2017 probíhala průběžná výstavba kanalizací v oblasti Petřkovic. Výstavbou této kanalizace se vytvořily podmínky pro odkanalizování mimostravských oblastí Ludgeřovice a Markvartovice. V letech 2010 až 2016 jsme vystavěli páteřní sběrače v oblastech Hrabová a Nová Bělá. Ve výstavbě je kanalizace v Michálkovicích. V roce 2018 zahájíme stavbu kanalizačního sběrače B do Radvanic. Tato stavba zásadním způsobem ovlivní možnosti plošného odkanalizování Slezské Ostravy, Radvanic a Kunčic a Kunčiček. Současně probíhá projektová příprava oblastí jako Koblov, Antošovice, Heřmanice a Hrušov.

Po roce 2024 předpokládáme řešení odkanalizování okrajových částí Ostravy tak, abychom se přiblížili 100 procentům připojení odpadních vod z výustí jednotlivých kanalizací na Ústřední čistírnu odpadních vod v Ostravě-Prívově.

V národní soutěži Chytrá města pro budoucnost 2017 v kategorii Hospodaření s vodou byla Zvláštní cena poroty udělena projektu OVAK Chytrý monitoring vodoměrů pro oblast vodního hospodářství. Oceněn byl významný přínos tohoto řešení pro hospodaření s pitnou vodou. Co ocenění tohoto projektu realizovaného s podporou města pro Ostravu znamená?

Vítězné projekty v soutěži Chytrá města pro budoucnost byly vyhlášeny 22. listopadu 2017 v Rezidenci primátorky hlavního města Prahy. OVAK za podpory statutárního města Ostravy získal zvláštní cenu odborné poroty v kategorii Hospodaření s vodou, která reaguje na aktuální celospolečensky diskutovanou problematiku hospodaření s vodou. Soutěž Chytrá města pro budoucnost je první soutěží svého druhu v České republice. Má za cíl definovat trendy, propagovat Smart City projekty a podporovat obce, města i kraje ve sdílení a dobré praxi využívání nejmodernějších postupů v zájmu reálného zlepšení kvality života lidí v České republice.

Město Ostrava v současné době řeší rozsáhlou problematiku vyhodnocování a sběru dat souvisejících s provozem svých objektů a jejich správy. Současné technologické možnosti jako aplikace „chytrých“ měřidel spotřeby různých komodit a médií, jako jsou obvykle voda, elektrická energie nebo zemní plyn, umožňují správcům objektů kontinuální vyhodnocování a omezení nevhodnosti ve využívání těchto drahocenných zdrojů. Stejně umožňují odhalování nebo předcházení vynakládání zbytečných finančních prostředků na sanaci nechtěných havarijních stavů. Pro město se stává nepostradatelné mít průběžně informace a přehled o využívání sledovaných zdrojů, a to zejména pro zajištění výkonu efektivního energetického managementu, správy objektů s rozličnými nároky a v konečném důsledku zajištění naplňování vytýčených cílů v oblasti snižování nákladovosti městem zajišťovaných služeb, ideálně globální spotřeby energií a případně vody, a také související produkce emisí oxidu uhličitého. Město Ostrava vidí právě v aplikaci, zavádění a vy-

užívání podobných „smart“ řešení možnost, jak nejen zlepšit samotné fungování města, ale také poskytnout postupně možnost každému jeho obyvateli se aktivně zapojit do procesů, které vedou ke zlepšování životních podmínek a životního komfortu v Ostravě.

Ostrava má řadu industriálních památek, kterým vdechla nový život. Máte na území města také nějaké vysloužilé vodárenské objekty, například vodojemy, u nichž by bylo možné nalézt nové využití?

V Úpravě vody v Ostravě-Nové Vsi byla loni otevřena zcela nová expozice mapující historii dodávek vody v Ostravě. Vznikla v budově bývalé odkyselovací stanice zvané Babylon, která je stejně jako celý areál úpravný památkově chráněná. Expozice mohla být založena díky úzké spolupráci města Ostravy a společnosti Ostravské vodárny a kanalizace. Celkové náklady činily více než čtyři miliony korun. Ostrava tím získala další unikátní technickou památku, která je připomínkou její bohaté historie. Architektonicky zajímavá stavba se proměnila v malé muzeum, které Ostravanům představí historii vodárenství ve městě. Historicky cenná budova našla po rekonstrukci nové uplatnění, a to mě velice těší. Je to cesta, jak památky otevřít veřejnosti.

V roce 2017 Ostrava oslavila 750. výročí první písemné zmínky o své existenci. V této souvislosti jste mimo jiné připravili poselství do budoucnosti s názvem Ostrava 2067. Je v něm i vzkaz pro budoucí generace týkající se vody?

Ostravané ve svých vzkazech pozdravovali budoucí obyvatele našeho města, přáli jim zdraví, úspěchy a zabývali se životem v současné době i v budoucnu. Neuvědomuji si sice žádný vzkaz, který by se implicitně zabýval pitnou vodou jako takovou, Ostravané ale často přáli svým následovníkům, aby město bylo ještě zelenější a ekologicky šetrnější, aby dokázalo lépe využít potenciál svých řek. To znamená, že téma vody se zde objevovalo.

Ostrava kandiduje na titul European Green Capital a přijala Adaptační strategii na klimatickou změnu. Jaké výzvy, včetně boje se suchem a nedostatkem vody, před námi stojí, a mohou k jejich řešení přispět i města?

Adaptační strategie je koncept, který obsahuje opatření pro bezpečnou budoucnost a udržitelné fungování města Ostravy v podmínkách měnícího se klimatu v průběhu 21. století. Přináší konkrétní opatření vybraná podle zvláštních podmínek a potencionálních problémových nebo rizikových míst ve městě. Opatření umožní se těmto problémům a rizikům vhodně přizpůsobit. V rámci tzv. modrých opatření je v adaptační strategii řešeno také využití vody. Mezi možnosti patří např. zvýšení počtu vodních prvků v centru města, zlepšení zadržování vody včetně efektu zpomalení odtoku, zvyšování propustnosti terénu a zasaňování srážkové vody ve městě a využití stojatých a tekoucích vod. V dané oblasti patří mezi strategické projekty města zejména ochrana a obnova podzemních zdrojů pitné vody, především v již známých, ověřených a využívaných lokalitách. Počítáme také s výstavbou zcela nové budovy úpravný vody v Nové Vsi, která by svými moderními technologiemi zcela nahradila již zastaralou stávající úpravnu vody. Rovněž problematika odvádění a nakládání s odpadními vodami je sledována, směřována a připravována vyhovět současným i budoucím trendům, s přizpůsobením se platné legislativě.

*Mgr. Jiří Hruška
šéfredaktor časopisu Sovak
e-mail: hruska@sovak.cz*